

AKILCI İLAÇ-ANTİBİYOTİK KULLANIMI

İLACIM

**NE EKSİK
NE FAZLA!**

*Prof. Dr. Mehmet GÜL
Konya Şehir Hastanesi*

AKILCI İLAÇ KULLANIMI

- Akılcı İlaç Kullanımı tanımı ilk defa 1985 yılında Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılmıştır.
- Kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre; **uygun ilacı, uygun süre ve dozda, en düşük fiyata ve kolayca** sağlayabilmeleri olarak tanımlanmaktadır.

Conference of Experts on the Rational Use of Drugs, World Health Organization, Nairobi, Kenya, WHO/CONRAD/WP/RI, (25-29.12.1985).

SORUMLULUK SAHİBİ TARAFLAR

- Hekim
- Eczacı
- Hemşire
- Diğer sağlık personeli
- Hasta / hasta yakını
- Üretici
- Düzenleyici Otorite
- Diğer (Medya, Akademi vb.)

UYGUN OLMAYAN İLAÇ KULLANIMI ŞEKİLLERİ

- Çoklu ilaç kullanımı
- İlaçların gereksiz ve aşırı kullanımı
- Klinik rehberlere uyumsuz tedavi seçimi
- Piyasaya yeni çıkan ilaçların uygunsuz tercihi
- İlaç kullanımında özensiz davranılması
(uygulama yolu, süre, doz..)
- Uygunsuz kişisel tedavilere başvurulması

UYGUN OLMAYAN İLAÇ KULLANIMI ŞEKİLLERİ

- Gereksiz yere antibiyotik tüketimi
- Gereksiz yere enjeksiyon önerilmesi
- Gereksiz ve uygunsuz vitamin kullanımı
- Bilinçsiz gıda takviyesi ve bitkisel ürünlerin kullanımı
- İlaç-ilaç etkileşimleri ve besin-ilaç etkileşimlerinin ihmal edilmesi

EN ÇOK SATILAN İLAÇLAR (TÜRKİYE'DE)

- Antibiyotikler % 19.0
- Ağrı kesiciler % 12.0
- Antiromatizmal ilaçlar % 11.0
- Soğuk algınlığı ilaçları % 8.6
- Vitaminler % 7.3

ANTİBİYOTİKLER

- Antibakteriyellerin keşfi tıp dünyasına damga vuran bir olaydır.
- 1928 yılında Sir Alexander Fleming penisilin keşfi
- 1940'lardan 1960'lara kadar neredeyse her yıl yeni antibiyotik“Antibiyotiklerin Altın Çağı” ¹
- Ancak her antibiyotikle birlikte bilinçsiz tüketim, o antibiyotiğe neredeyse aynı hızda direnç gelişmesine neden olmuştur. 2-4

1. Katz L., Baltz RH. Natural product discovery: past, present, and future. J Ind Microbiol Biotechnol. 2016;43(2-3):155-176. doi:10.1007/s10295-015-1723-5.

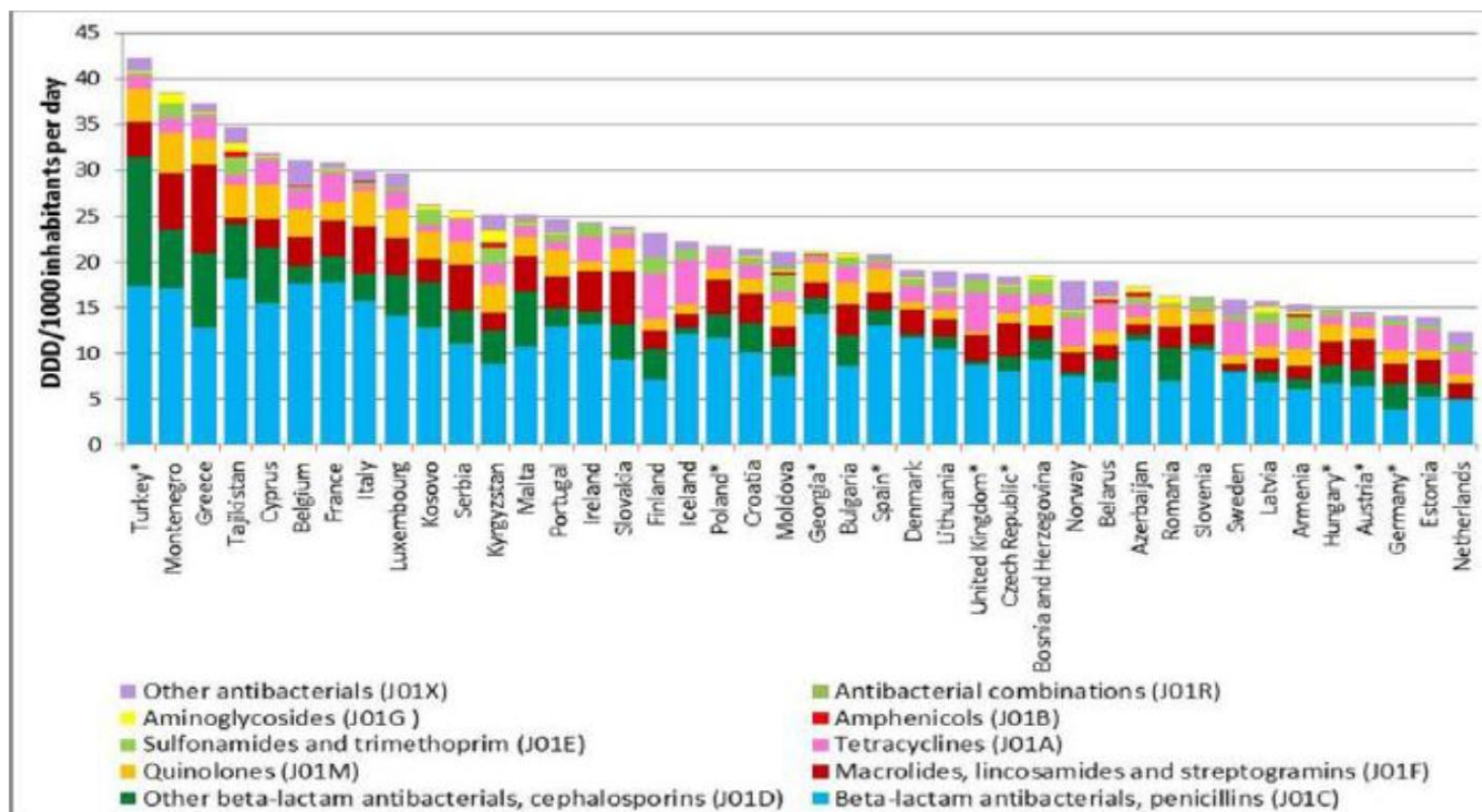
2. Goossens H., Ferech M., Vander Stichele R., Elseviers M.; ESAC Project Group. Outpatient antibiotic use in Europe and association with resistance: a cross-national database study. Lancet. 2005;365(9459):579-587. doi:10.1016/S0140-6736(05)17907-0.

3. World Health Organization (WHO). Antimicrobial resistance: Global Report on Surveillance 2014. ISBN 978 92 4 156474 8.

4. World Health Organization (WHO). WHO Global Strategy for Containment of Antimicrobial Resistance. WHO/CDS/CSR/DRS/2001.2.

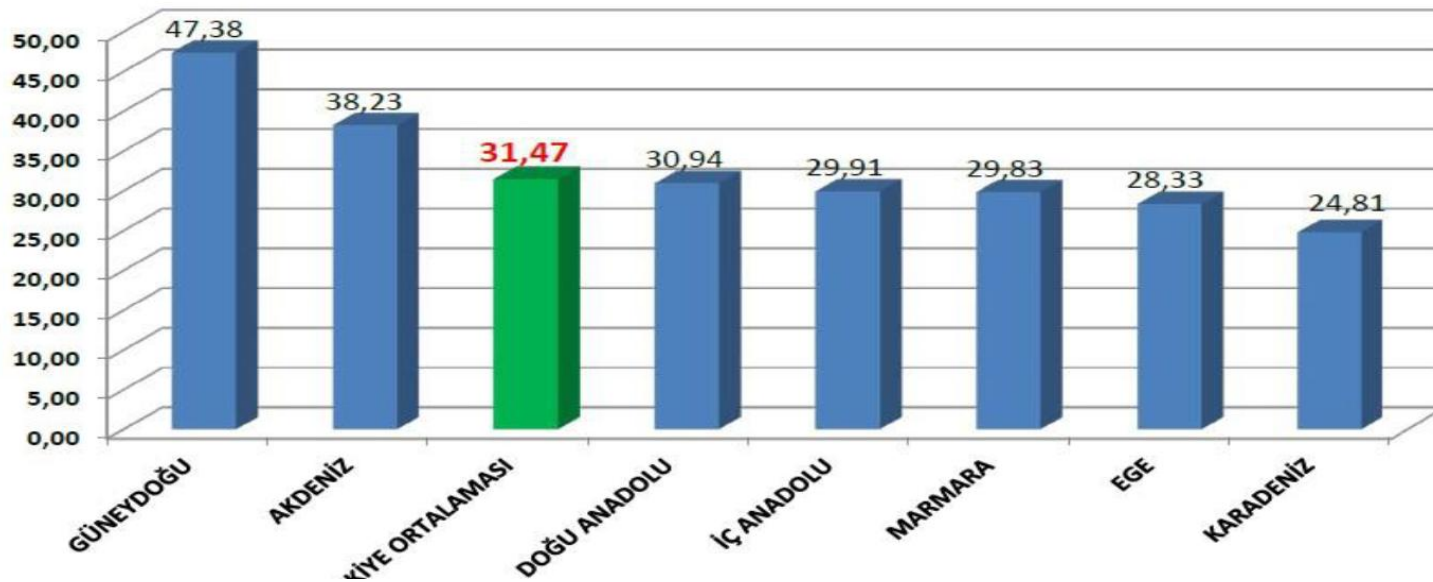
- Dünyada, AMD nedeniyle her yıl yaklaşık 1,27 milyon ölüm meydana gelmektedir.*

* Antimicrobial Resistance Collaborators. Global burden of bacterial antimicrobial resistance in 2019: a systematic analysis. Lancet. 2022 Feb 12;399(10325):629-655. doi: 10.1016/S0140-6736(21)02724-0. Epub 2022 Jan 19. Erratum in: Lancet. 2022 Oct 1;400(10358):1102. PMID: 35065702; PMCID: PMC8841637.

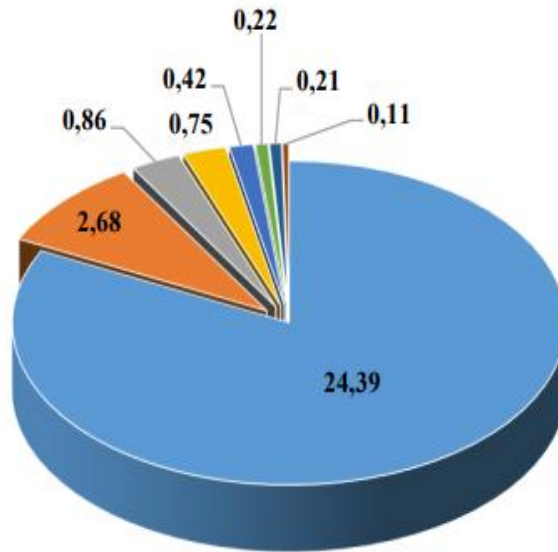

Antibiotic use in eastern Europe: a cross-national database study in coordination with the WHO Regional Office for Europe. Lancet InfectDis. 2014 May;14(5):381-7/Supplementary.

TÜRKİYE GENELİ BÖLGELER KARŞILAŞTIRMASI REÇETE BİLGİ SİSTEMİ 2014 “ANTİBİYOTİK BULUNAN REÇETE YÜZDESİ”

2020 TÜRKİYE

Toplam Antimikrobiyal Tüketim: 29,62

- Sistemik Antibakteriyeller
- Sistemik Antiviraller
- Antiprotozoal Olarak Kullanılan Oral ve Rektal Nitroimidazoller
- Sistemik Antifungaller
- Sistemik Antimikotikler
- İntestinal Antienfektif Olarak Kullanılan Antibiyotikler
- Adamantan Türevleri
- Antimikobakteriyeller

Sistemik Olarak Kullanılan Antimikrobiyal İlaçların Tüketiminin DID Dağılımı

ANTİBİYOTİKLER

- Enfeksiyona bağlı ölümlerin önlenmesinde en önemli güçtür.
- Yeni antibiyotiklerin keşfi yavaş
- Mevcut antibiyotiklerin uzun süreli ve akılcı olmayan kullanımı sonucu direnç
- Dünya genelinde her yıl yaklaşık 700 bin insanın hayatını kaybettiği2050 yılında her yıl 10 milyon kişinin hayatını kaybedeceği tahmin edilmektedir.
- Bu sayı, 2050 yılında kansere bağlı beklenen ölümlerden daha fazladır.

- Türkiye’de 2020 yılında sistemik olarak kullanılan antimikrobiyallerin tüketim değeri 29,62 DID olup bu ilaçların içerisinde sistemik olarak kullanılan antibakteriyel ilaçların tüketim değeri ise 24,39 DID olarak hesaplanmıştır.
- İl bazında yapılan hesaplamalara göre en yüksek antibakteriyel ilaç tüketimi olan iller sırasıyla **Mersin, Osmaniye, Adana, Konya ve Ankara** iken; en düşük tüketimin sırasıyla Hakkâri, Tunceli, Muş, Ardahan ve Bayburt illerinde olduğu tespit edilmiştir.

- “Ulusal Antibakteriyel İlaç Tüketim Sürveyansı - 2011” raporu hazırlanarak ilgililerin bilgisine sunulmuştur.
- Söz konusu raporun devamı niteliğinde olan “Ulusal Antibakteriyel İlaç Tüketim Sürveyansı” raporları ile de ülke tüketim profili elde edilmiştir.
- 2020 yılına ait tüketim verisinden elde edilen bulgulara ve yapılan değerlendirmelere göre **bazı antibakteriyellerin daha sık tüketildiği** ve tüketimde **geniş spektrumlu** olanların çoğunlukta olduğu dikkati çekmiştir

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
TÜRKİYE İLAÇ VE
TIBBİ CİHAZ KURUMU

ERİŞKİN HASTADA ANTİBİYOTİK KULLANIMINA AKILCI YAKLAŞIM

AKILCI OLMAYAN İLAÇ KULLANIMI

SONUÇLARI

Akılcı ilaç kullanımı tanımında yer alan maddelerden herhangi birinin veya birkaçının karşılanamaması durumu,

- Hastaların tedaviye uyumunun azalmasına,
- İlaç etkileşimlerine,
- Bazı ilaçlara karşı **direnç** gelişmesine,
- Hastalıkların tekrarlamasına ya da uzamasına,
- **Advers olay** görülme sıklığının artmasına,
- Tedavi **maliyetlerinin artmasına** neden olur.

TANI VE TEDAVİ SÜRECİNDE NELERE DİKKAT ETMELİYİZ

- Hastanın sorununun tanımlanması,
- Hekim tarafından doğru tanının konulması,
- İlaçlı veya ilaçsız, etkili ve güvenilir tedavinin tanımlanması,
- Tedavinin gerçekleştirilebilirliğinin ve maliyetinin değerlendirilmesi,
- Tedavinin başarısı ve hastanın uyumunun değerlendirilmesi,

TANI VE TEDAVİ SÜRECİNDE NELERE DİKKAT ETMELİYİZ

- Eğer ilaçla tedavi uygulanacaksa uygun ilaçların seçimi,
- Çoklu ilaç kullanımlarında etkileşimlerin öngörülmesi,
- Her bir ilaç için uygun dozun ve uygulama süresinin belirlenmesi ve uygun reçetenin yazılması gerekmektedir.
- Bu aşamada güncel tanı ve tedavi kılavuzları esas alınmalıdır.
- Hasta ve hasta yakını tedavi hakkında bilgilendirilmelidir.

AKILCI İLAÇ KULLANIMI

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
TÜRKİYE İLAÇ VE TIBBİ CİHAZ KURUMU

ANA SAYFA

AİK

ETKİNLİKLER

REÇETE BİLGİ SİSTEMİ

İLETİŞİM

Arama

Elektronik Bültenler

Raporlar

Kitaplar

Eğitim Materyalleri

Diğer

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
TÜRKİYE İLAÇ VE
TIBBİ CİHAZ KURUMU

ERİŞKİN HASTADA ANTİBİYOTİK KULLANIMINA AKILCI YAKLAŞIM

DSÖ TARAFINDAN AKILCI İLAÇ KULLANIMININ TEŞVİK EDİLMESİ İÇİN ÖNERİLEN 12 TEMEL MÜDAHALE* -1

1. İlaç kullanım politikalarını koordine edecek ve bunların etkilerini izleyecek kurum
2. Eğitim denetim ve karar alma süreçlerinin desteklenmesine yönelik Klinik Tanı ve Tedavi Rehberlerinden yararlanma
3. İlk seçenek tedavileri esas alan temel ilaçlar listesi oluşturma
4. Bölgelerde ve hastanelerde ilaç ve tedavi kurulları kurma
5. **Mezuniyet öncesi müfredat programında probleme dayalı farmakoterapi eğitimi vermeyi sağlama**
6. Bir gereklilik olarak **hizmet içi sürekli tıp eğitimleri düzenlenmesi**

DSÖ TARAFINDAN AKILCI İLAÇ KULLANIMININ TEŞVİK EDİLMESİ İÇİN ÖNERİLEN 12 TEMEL MÜDAHALE* -2

7. Kurumsal çerçevede izleme, denetim ve geri bildirim sistemlerinin geliştirilmesi
8. İlaçlar konusunda bağımsız (tarafsız bilgi) bilgi kaynaklarını kullanma
9. Kamuoyunun ilaçlar hakkında eğitilmesi
10. Etik olmayan mali girişimlerden sakınılması...
11. Uygun ve zorunlu düzenlemeleri hayata geçirme
12. İlaçların ve personellerin mevcudiyetini güvence altına almaya yönelik yeterli devlet harcamalarının sağlanması

- SABRINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM

- Suriye göçü sırasında ilaç toplama
- Covid sürecinde antibiyotik ve ilaç kullanımının azalması hemen ardından semptomatik tedavi adı altında sabit 4-5 ilaçlı ve antibiyotikli sabit reçeteler ????
 - Alışkanlık
 - Firmalar
 - Yanlış bilinenler
 - Klavuzlara dayanmayan kişisel tedaviler

TÜRKİYE AKILCI İLAÇ KULLANIMI BÜLTENİ

CİLT: 11 SAYI: 9 EYLÜL 2024

Türkiye Akılcı İlaç Kullanımı Bülteni

Akılcı İlaç Kullanımı ve İlaç Tedarik Yönetimi Dairesi

Türkiye Akılcı İlaç Kullanımı Bülteni, doktorlara ve diğer sağlık hizmet sunucularına ilaçlar ve tedavi stratejileri hakkında kapsamlı, karşılaştırmalı, güncel, güvenilir ve tarafsız bilgi sağlayarak ülkemizde ilaçların

- DID Defined Inhabitant Dose/ Bir Günde 1000 Kişi Başına Düşen Tanımlanmış Günlük Doz

Teşhis 5 :		
Rp	İLAÇLAR	Açıklama
1	KREON 25.000 IU 100 KAP	S: 1 Günde 3 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
2	PANTPAS 40 MG. ENTERİK KAPLI 30 TB.	S: 1 Günde 1 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
3	CEFTINEX 500 MG 10 TB.	S: 1 Günde 1 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
4	XEFO RAPID 8 MG 20 FTB	S: 1 Günde 1 X 1 Adet (1 Kutu) Ağızdan (Oral)
Reçete Açıklan		
Muadil ilaç vermeyiniz!		

www.icem25.com

EPAT
Emergency Physicians
Association of Turkey

WACEM

ATUDER
Acil Tıp Uzmanları Derneği

17-20 APRIL 2025
STARLIGHT RESORT HOTEL, MANAVGAT / ANTALYA

**12TH INTERCONTINENTAL EMERGENCY
MEDICINE CONGRESS**
&
**12TH INTERNATIONAL CRITICAL CARE AND
EMERGENCY MEDICINE CONGRESS**
IN CONJUNCTION WITH
21TH NATIONAL EMERGENCY MEDICINE CONGRESS
&
2025 WACEM SUMMER LEADERSHIP SUMMIT

SCIENTIFIC SECRETARIAT
EPAT
Emergency Physicians
Association of Turkey

EMERGENCY PHYSICIANS ASSOCIATION OF TURKEY
Yukarı Ayrancı Güleriyüz Sk. No:26/19
06550 / Çankaya / ANKARA
P: +90 312 426 12 14 F: +90 312 426 12 44
info@epatder.org.tr www.atuder.org.tr

ETHICON
ETHICON EVENT & CONGRESS
Kırsalbakırcıoğlu Mah. Demirelci Cad.
No:3/A Beşikdüzü AVM RS Blok D:22 K:3 Ataşehir / İstanbul
www.ethicon.com

EPAT
Emergency Physicians
Association of Turkey

WACEM

ATUDER
Acil Tıp Uzmanları Derneği

17-20 APRIL 2025
STARLIGHT RESORT HOTEL, MANAVGAT / ANTALYA

**12TH INTERCONTINENTAL EMERGENCY
MEDICINE CONGRESS**
&
**12TH INTERNATIONAL CRITICAL CARE AND
EMERGENCY MEDICINE CONGRESS**
IN CONJUNCTION WITH
21TH NATIONAL EMERGENCY MEDICINE CONGRESS
&
2025 WACEM SUMMER LEADERSHIP SUMMIT

www.icem25.com

33